



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor  
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum  
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,  
Coordinatus, Seu Omnes ...**

**Diana, Antonino**

**Lugduni, M. DC. LXXX.**

140. An iudex laicus possit punire Clericos in Minoribus constitutos? Et  
aduertuntur & explanantur omnis, quæ determinauit Concilium  
Tridentinum sess. 23. c. 6. vt quis gaudeat priuilegio fori. Et ...

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

minoribus sæculares reputantur in omnibus, nisi in causis criminalibus, in quibus suo gaudent foro, & idè nihil mirum est vt compellantur incendiis occurrere personaliter ac ceteri laici: & infra in fine numeri, sic etiam ait, Circa Clericos in minoribus minus erit dubij, vt à Principe sæculari compelli possint, cum legibus sæcularibus subsint, excepto casu quo foro gaudeant ad criminalia.

2. Sed ego nescio quo pacto hæc dici possint, cum Concilium Tridentinum *sess. 23. c. 6.* asserat absolute, & sine vlla distinctione supradictos Clericos cum aliquibus requisitis gaudere privilegio fori, ergo etiam in civilibus. Imò si non obsecuent dicta requisita in Concilio posita, gaudeant privilegio Canonis, & secundum veritatem & communionem sententiam exemptione gabellarum, quæ omnia satis à nobis probata sunt in *part. 1. tract. 2. resolut. 36.* & ideo hanc sententiam vt certam docet Suarez contra Regem Angliæ *lib. 4. cap. 26. num. 3.* & ex *cap. 2. de foro compet. & cap. cum non ab homine, de iudicij;* vnde *num. 5.* sic asserit. Omnia quæ hætenus de generalitate exemptionis tam in criminalibus & civilibus iudiciis, quam in legibus etiam civilibus & tributis diximus, ad omnes Clericos cuiuscumque Ordinis in statu clericali perseverantis, æqualiter applicanda sunt, quia iura quoad hanc partem nihil inter eos discernunt. Ita ille, & ante illum Comitulus in *respons. moral. lib. 1. quæst. 54.* vbi loquens de Clerico primæ tonsuræ sic ait: Privilegia, quæ Clericus ex prima tonsura nanciscitur, hæc sunt. Primum, quod in religiosam Domini sortem cooptari certum est, atque ex laicis, & profanis personis fieri sacras. Secundum, quod Sacerdotij, seu beneficii Ecclesiastici capaces evadunt. Tertium, quod Ecclesiæ iurisdictionis participes sunt, id est, potestatis excommunicandi, interdicendi, suspendendi. Quartum, quod in eos imperium, & ius Magistratus sæcularis non habet, quod privilegium dicitur fori. Quintum, quod nemo iis violentas manus potest adferre, quin in censuram incidat excommunicationis. Sextum est privilegium immunitatis suorum bonorum omnium, siue illa iure patrimonij, siue beneficii Ecclesiastici, possideant. Hæc omnia Comitulus, & Doctores communiter, & ideo (vide, quæso, si rectè dicat Pereira (Clericos in minoribus constitutos sæculares reputari in omnibus: nisi in causis criminalibus, & si iudices sæculares possint illos compellere sicut laicos ad occurrendum incendiis, vel ad separandum rixantes, vel ad delinquentes capiendum. Dicendum ex igitur Clericos minores observantes, requisita Concilij Tridentini, gaudere omnibus privilegiis quibus gaudent Clerici in Sacris constituti. Sed si aliquis dicat quod hæc opinio Pereira procedit ratione consuetudinis, iam hoc *suprà* reprobaturum est: vnde nunc addam tantum Peregrinum de *immunitate Eccles. cap. 2. num. 24.* vbi docet omnes consuetudines trahendi Clericos, etiam in civilibus, coram iudice laico, esse reprobatas à Concilio Tridentino, & aliis iuribus. Si autem cum dicta consuetudine adsit consensus, & tolerantia approbata Summi Pontificis, videant illi, ad quos spectat; dixi *approbatina* quia simplex tolerantia non sufficit, per ea quæ *suprà* adduximus & facit textus D. Thomæ in *1. 2. quæst. 97. art. 3. ad 3.* quem sapienter ponderat Ludouicus Maëratius in *summam tom. 1. tr. de legibus disp. 5. sect. 11. in fin.*

RESOL. CXL.

An iudex laicus possit punire Clericos in Minoribus constitutos?

Et adducuntur, & explanantur omnia, quæ determinavit Concilium Trid. *sess. 23. cap. 6.* vt quis gaudeat privilegio fori.

Et tandem queritur, vtrum Clericus habens beneficium, sed non deferens habitum, & Tonsuram, nec ali cui Ecclesia deseruiens, gaudeat privilegio fori? Ex *p. 1. tract. 2. Ref. 29.* alias 28.

§. 1. QVando tales Clerici subiiciantur Iudicibus laicis, determinavit sancta Synodus Tridentina, ita loquens in *sess. 23. cap. 6.* [Nullus prima tonsura initiatus, aut etiam in minoribus ordinibus constitutus, fori privilegio gaudeat, nisi beneficium Ecclesiasticum habeat, aut clericalem habitum, & tonsuram deferens, alicui Ecclesiæ ex mandato Episcopi inseruiat, vel in Seminario Clericorum, aut in aliqua Schola, seu vniuersitate, de licentia Episcopi, quasi in via ad maiores Ordines suscipiendos versetur.] Ita Concilium; cuius verba nouissimè à Iuriconsulto Hispano Torreblanca *lib. 3. de Magia, cap. 9. n. 40.* contra communem fuerunt exposita, non de omnibus Clericis minorum Ordinum; sed de his tantum, qui ante decimumquartum ætatis annum versantur, de quibus in præcedentibus verbis fit mentio; vel de incorrigibilibus, & facinorosis, & qui se immiscet sæcularibus: nam ij dispositioni causam dederunt. Sed licet hæc expositio sit ingeniosa; est in contrarium communis DD. sententia; & idè circa prædicta verba, multa scitu digna, non solum Theologi, sed etiam Iuriconsulti notarunt. Quorum libros quia forsitan multi non habent; in gratiam Confessoriorum, ex industria, & non sine labore, quæ in illis dispersa hinc inde inveniuntur, hæc simul colligere conabor, resolutoriè, & breuiter more nostro. Idè,

2. Queritur primò, vtrum Clericus habens beneficium, sed non deferens habitum, & tonsuram, nec alicui Ecclesiæ deseruiens, gaudeat privilegio fori? Respondeo, quod Suarez *de censuris, disp. 22. sect. 1. num. 11.* & Ambrosius *de immunit. cap. 13.* videntur docere, quod Clericus beneficiatus non gaudeat, nisi alicui Ecclesiæ deseruiat. Sed hoc est contra mentem Concilij; nam in citatis verbis duos modos distinguit vnum absolute, si Clericus primæ tonsuræ habeat beneficium: alium, si tonsuram, & habitum clericalem deferat, & alicui Ecclesiæ deseruiat: & sic verba Concilij alternatiuè procedunt. Et ita tenet Rodriquez in *summa, tom. 1. cap. 155. concl. 2.* Aznedus *lib. 1. leg. 1. tit. 4. num. 9.* Bobadilla in *Polit. tom. 1. lib. 2. cap. 18. num. 120.* in *Glossa litera E,* noſter Franciscus Aponte *lib. 1. conf. 24.* Gutierrez *pract. 99. lib. 1. q. 7.* Marius Antonius *lib. 3. resol. 48. num. 22.* Cevallos *tract. de cognit. per viam violentia, in Proam. cap. 8. num. 14.* & *p. 2. q. 44. n. 3.* Bonacina *de legib. disp. 10. q. 2. punct. 1. §. 4. num. 10.* Hi omnes asserunt, vt Clericus gaudeat privilegio fori, sufficere, vt habeat tantum beneficium, seruitium verò Ecclesiæ, vt *infra* patebit, est necessarium in Clerico incedente cum habitu & tonsura. Vide Riccium *part. 4. decis. 357. num. 1.*

Sup. hoc in Ref. seq.

Infra in Ref. quæ hic est supra 135. & in alia eius primæ not.

RESOL. CXLI.

An Clericus in Minoribus, si habeat beneficium, & non deferat habitum, & Tonsuram, gaudeat privilegio fori? Ex *part. 4. tract. 1. Ref. 89.*

§. 1. NEGatiuam sententiam docet Maurus Burgius *de modo procedendi ex abrupto, centur. 1. quæst. 65. num. 23.* vbi inuehitur contra Farinacium, & asserit hanc opinionem docere Concil. Tridentinum. *sess. 23.*

Sup. hoc in Ref. præterita §. Queritur.